

2014-06-29

Ny forskningsrapport:

God verksamhetsstyrning i svensk äldreomsorg – men stora skillnader

Många äldreboenden i Sverige är bra på att använda beprövade metoder för verksamhetsstyrning. Men skillnaderna mellan enskilda äldreboenden är stora, vilket tyder på att det på många håll finns utrymme för förbättringar. Det är några av resultaten i en intervjustudie med 500 verksamhetschefer på svenska äldreboenden.

I forskningsrapporten *Att styra och leda äldreomsorg* presenteras en intervjuundersökning med nära 500 verksamhetschefer på svenska äldreboenden. Undersökningen utgår från en etablerad forskningsmetod som använts vid studier av 10 000 verksamheter i 20 länder och en mängd olika branscher, alltifrån tillverkningsindustri till vård och omsorg. I dessa studier har nivån på ett ledningsindex uppvisat positiva samband med verksamhetens effektivitet, lönsamhet och, i de studier som behandlar sjukvård, med vårdens kvalitet.

Undersökningen tyder på att ledning och styrning i allmänhet fungerar väl på svenska äldreboenden. På en femgradig skala ligger genomsnittet på 3,5, vilket är högre än snittet för svenska företag i liknande studier. Nivån 3,5 tyder på att beprövade ledningsmetoder förekommer i verksamheten men inte alltid används fullt ut.

Den högsta medelpoängen för ledningskvalitet på svenska äldreboenden hittar forskarna inom området som handlar om etablerade rutiner och arbetsprocesser. Det område där skillnaderna i lokal ledningskvalitet är störst är målstyrning. Många äldreboenden har väl fungerande processer för att sätta och följa upp mål, medan andra äldreboenden över huvud taget inte arbetar systematiskt med målstyrning.

I undersökningens intervjuer framkommer stora skillnader mellan enskilda äldreboenden. På många håll finns brister inom ledning och styrning.

- De stora skillnaderna i ledningskvalitet mellan äldreboendena i vår undersökning tyder på att det på många svenska äldreboenden finns en betydande potential för förbättrad verksamhetsstyrning. Sverige behöver utveckla system för lärande mellan verksamheter, både på lokal och på nationell nivå, säger Jannis Angelis, docent i industriell ekonomi.

Ett genomgående resultat i studien är att stora företag som driver ett flertal boenden i genomsnitt har högre nivåer på undersökningens mått på ledningskvalitet än äldreboenden som drivs av kommuner, ideella organisationer och små företag. Däremot finns inga större skillnader mellan äldreboenden som drivs av kommuner, ideella organisationer och små företag.

Forskarna kunde inte hitta något samband mellan ledningskvalitet och faktorer som boendets storlek, storleken på kommunen eller om boendet låg i en kommun som konkurrensutsatt äldreomsorgen.

- I vår undersökning ser vi en tydligt mätbar skillnad i uppmätt ledningskvalitet mellan äldreboenden som drivs av stora företag och övriga äldreboenden. Men samtidigt är det

viktigt att notera att det inom gruppen äldreboenden som drivs av stora företag finns betydande skillnader i ledningskvalitet. Exempelvis har vart fjärde äldreboende som drivs av ett stort företag sämre ledningskvalitet än genomsnittet för äldreboenden i kommunal regi. Det tyder på att det finns förbättringspotential för verksamhetsstyrningen av äldreboenden med alla typer av ägare, säger Henrik Jordahl, docent i nationalekonomi.

Samband med vissa mått på omsorgskvalitet

Forskarna har också undersökt om det finns samband mellan undersökningens mått på ledningskvalitet och olika mått på omsorgskvalitet. De finner positiva samband mellan ledningskvalitet och vissa mått på omsorgskvalitet. Men för flera andra mått hittar forskarna inga samband.

- Det här är den första svenska studien av denna typ och det behövs mer forskning om hur ledningskvalitet och omsorgskvalitet hänger ihop. Ett annat ämne för framtida forskning är sambandet mellan ledningskvalitet och äldreomsorgens kostnader, avslutar Henrik Jordahl.

Denna rapport ingår i ett större forskningsprojekt om styrning och ledning i produktion av välfärdstjänster inom ramen för SNS och IFN:s forskningsprogram *Från välfärdsstat till välfärdssamhälle*. I nästa steg kommer verksamheter inom sjukvården och skolan att undersökas med samma intervjumetod som använts i denna studie.

[Länk till rapporten](#)

[Länk till rapportens sammanfattning](#)

Rapportens författare

Jannis Angelis, docent i industriell ekonomi, Kungliga Tekniska högskolan och Institutet för Näringslivsforskning.

Henrik Jordahl, docent i nationalekonomi, Institutet för Näringslivsforskning.

Kontakt

Jannis Angelis, jannis.angelis@ifn.se eller 070-679 70 30.

Henrik Jordahl, henrik.jordahl@ifn.se eller 070-938 38 58.

Recensionsexemplar och övriga pressfrågor: Kontakta **Caroline Raxell**, pressansvarig SNS, caroline.raxell@sns.se eller 070-382 20 95.

SNS (Studieförbundet Näringsliv och Samhälle) är en politiskt oberoende ideell förening som genom forskning, möten och bokutgivning bidrar till att beslutsfattare i politik, offentlig förvaltning och näringsliv kan fatta välgrundade beslut baserade på vetenskap och saklig analys. För analys, slutsatser och förslag i SNS forskningsrapporter svarar helt och hållet rapportens författare. SNS som organisation tar inte ställning till dessa.